

Dekret från ministern för jordbruk, natur och livsmedelskvalitet av den....., nr WJZ/43530906Fastställande av djurarter som får hållas (dekret om förteckningen över sällskapsdjur och djur som hålls för hobbyändamål)

Ministern för jordbruk, natur och livsmedelskvalitet föreskriver följande:

Med beaktande av artiklarna 2.2.1 och 10.1.1 i djurlagen [Wet dieren],

Föreskrivs härmed följande.

Artikel 1 Benämning av djur

De djurarter som avses i artikel 2.2.1 i djurlagen benämns:

Arter (svenska)	Arter (latin)
Graphiurus murinus (sovmus)	<i>Graphiurus murinus</i>
Gerbillus nanus (råtttdjur)	<i>Gerbillus nanus</i>
Alpacka	<i>Vicugna pacos</i>
Gerbillus perpallidus (råtttdjur)	<i>Gerbillus perpallidus</i>
Brunråtta	<i>Rattus norvegicus</i>
Iller	<i>Mustela putorius</i>
Marsvin	<i>Cavia porcellus</i>
Kinesisk randig hamster	<i>Cricetulus barabensis/griseus/pseudogriseus</i>
Kinesiskt vattenråddjur	<i>Hydropotes inermis</i>
Gerbillus amoenus (ökenråtta)	<i>Gerbillus amoenus</i>
Åsna	<i>Equus asinus</i>
Tamiller	<i>Mustela putorius furo</i>
Tamget	<i>Capra aegagrus hircus</i>
Guldhamster	<i>Mesocricetus auratus</i>
Gerbillus pyramidum (ökenråtta)	<i>Gerbillus pyramidum</i>
Taterillus harringtoni (råtttdjur)	<i>Taterillus harringtoni</i>
Hund	<i>Canis lupus familiaris</i>
Tamkatt	<i>Felis silvestris catus</i>
Husmus	<i>Mus musculus</i>
Kamel	<i>Camelus bactrianus</i>
Tamkanin	<i>Oryctolagus cuniculus domesticus</i>
Lama	<i>Lama glama</i>
Mongolisk ökenråtta	<i>Meriones unguiculatus</i>
Algerisk råtta	<i>Gerbillus garramantis</i>
Häst	<i>Equus caballus</i>
Nötkreatur	<i>Bos taurus</i>
Tamfår	<i>Ovis aries</i>
Tamsvin	<i>Sus scrofa domesticus</i>
Vattenbuffel	<i>Bubalus arnee bubalis</i>

Arter (svenska)

Eliomys melanurus (sovmus)

Arter (latin)*Eliomys melanurus***Artikel 2 Allmänna undantag för hållande av djur av icke utsedda arter**

Följande djurhållare ska undantas från det förbud som avses i artikel 2.2.1 i djurlagen:

- a. En person som håller europeisk dovhjort (*Dama dama*) och kronhjort (*Cervus elaphus*).
- b. Veterinärer som utövar sitt yrke och utför veterinärbehandlingar.
- c. Operatörer av en djurpark med tillstånd enligt artikel 4.2.1 i förordningen om djurhållare [*Besluit houders van dieren*].
- d. Anläggningar för omhändertagande om det, på grundval av ett miljötillstånd för flora och fauna som avses i artikel 5.1.2 i miljö- och planeringslagen [*Omgevingswet*], jämförd med artikel 11.46, 11.47 och 11.54 i förordningen om miljöverksamhet [*Besluit activiteiten Leefomgeving*], eller en skräddarsydd bestämmelse enligt artikel 11.31 jämförd med artikel 11.93, 11.96 och 11.101 i förordningen om miljöverksamhet, är tillåtet att hålla djur av de arter som avses i dessa artiklar och i enlighet med bilagan till policyregeln om kvalitet och skydd av djurarter [*Beleidsregel kwaliteit en opvang diersoorten*].
- e. Anläggningar där djur hålls på uppdrag av ministern för jordbruk, natur och livsmedelskvalitet och som överensstämmer med bilagan till policyregeln om kvalitet och skydd av djurarter.
- f. Institutioner med tillstånd enligt artiklarna 2 och 11 i lagen om djurförsök [*Wet op de dierproeven*].
- g. En person som håller djur i syfte att transportera dessa djur till och från en nederländsk hamn eller flygplats, under högst fyra arbetsdagar, eller så länge som krävs för utfärdandet av ett officiellt intyg i enlighet med artikel 87 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (*förordningen om offentlig kontroll*).
- h. En person som i en nödsituation avsiktligt fångar och håller djur syfte att transportera dessa djur.

Artikel 3 Övergångslagstiftning för hållande av djur av icke angivna arter

1. En person som vid tidpunkten för denna förordnings ikraftträdande håller djur av en art som inte anges i artikel 1 ska undantas från det förbud som avses i artikel 2.2.1 i djurlagen om hållande av dessa djur vid den tidpunkten, och om ett djur vid den tidpunkten är dräktigt, för att hålla avkomman till djuret.
2. Det undantag som avses i punkt 1 ska endast tillämpas på djur för vilka djurhållaren har vidtagit åtgärder för att förhindra fortplantning.
3. Punkterna 1 och 2 ska i tillämpliga delar gälla en person som har övertagit djurhållningen enligt punkt 1.

4. Det undantag som avses i punkterna 1 eller 3 ska inte tillämpas på djur för vilka djurhållaren inte kan visa efterlevnad av bestämmelserna i punkterna 1 och 2.

Artikel 4 Allmänt undantag för hållande av djur av icke angivna arter som husdjur och för hållande av djur för visning

1. Djurhållare som avses i artikel 2.2 a är också undantagna från artikel 2.3.1 i djurlagen och artikel 4.2.1 i förordningen om djurhållare.
2. En person som vid tidpunkten för denna förordnings ikraftträdande håller dromedarer (*Camelus dromedarius*) för produktion av produkter som härrör från dessa djur ska undantas från det förbud som avses i artikel 2.2.1 och förbudet i artikel 2.3.1 i djurlagen.

Artikel 5 (ikraftträdande)

Detta dekret träder i kraft den [datum].

Artikel 6 (rubrik)

Denna förordning ska benämnas: Dekret om förteckningar över sällskapsdjur och djur som hålls för hobbyändamål.

Denna förordning ska offentliggöras i Nederländernas officiella tidning [*Staatscourant*] tillsammans med dess motivering.

Ministern för jordbruk, natur och livsmedelskvalitet föreskriver följande:

Invändningar

Håller ni inte med om detta beslut? En berörd part får inge en invändning inom sex veckor från dagen för detta dekret.

Gå till www.rvo.nl/bezwaar för att skicka in din invändning elektroniskt. Välj eBezwaar.

Vill du hellre framföra din invändning per post? Skicka din invändning till Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle. I skrivelsen ska du ange [referensen] [attributet, referensen] och datum för det beslut du invänder mot.

Du hittar ytterligare viktig information om hur du skickar in en invändning elektroniskt och per post på mijn.rvo.nl/bezwaar.

Ytterligare information

Om du har frågor om din invändning, besök webbplatsen: my.rvo.nl. eller ring 088 042 42 42 (lokal taxa).

MOTIVERING

1. Inledning

I detta dekret föreskrivs att den så kallade förteckningen över sällskapsdjur och djur som hålls för hobbyändamål ska upprättas, även kallad "positivlistan". Endast djur av de arter som är upptagna i denna förteckning får i Nederländerna hållas som sällskapsdjur eller som husdjur eller för något annat ändamål. Denna förteckning tillkännagavs av den tidigare ministern för jordbruk, natur och livsmedelskvalitet genom en skrivelse av den 6 juli 2022 till representanthuset (parlamentariska dokument II 2021/22, 28286, nr 1260). I detta dekret föreskrivs dessutom vissa allmänna undantag från förbudet mot att hålla djur av arter som inte ingår i förteckningen över sällskapsdjur och djur som hålls för hobbyändamål.

2. Bakgrund

Enligt artikel 2.2.1 i djurlagen är det förbjudet att hålla djur av arter eller kategorier som inte har utsetts av ministern för jordbruk, natur och livsmedelskvalitet. De djurarter och djurkategorier som utsetts utgör tillsammans förteckningen över sällskapsdjur och djur som hålls för hobbyändamål. I punkt 2 i denna artikel föreskrivs att de kriterier på grundval av vilka ministern utser djurarten eller djurkategorierna ska fastställas i ett allmänt förvaltningsbeslut. Dessa kriterier fastställs i artikel 1.4.1 i förordningen om djurhållare. I artikel 1.4.2 i förordningen om djurhållare föreskrivs vidare att förbudet mot att hålla djur av icke angivna arter är begränsat till däggdjur.

Eftersom lagen förbjuder djurhållning av vissa (ej förtecknade) arter, finns det en begränsning av handeln med djur av dessa arter. Upprättandet av en förteckning över tillåtna djurarter betraktas därför som en begränsning av den fria rörligheten för varor. Den fria rörligheten för varor är en av de grundläggande principerna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (artikel 28). Europeiska unionens domstol har slagit fast att skyddet av människors och djurs hälsa och liv är ett legitimt syfte för att begränsa den fria rörligheten för varor¹. För att denna begränsning ska vara laglig måste den vara proportionerlig. Proportionaliteten kräver bland annat att urvalet av djurarter för upptagande i förteckningen och i dess ändringar grundas på objektiva och icke-diskriminerande kriterier.

3. Benämning av djurarter

En bedömningsram har fastställts för urvalet av arter som kan tas upp i förteckningen. Detta ramverk har utarbetats av den vetenskapliga rådgivande kommittén för positivlistan (*Wetenschappelijke Adviescommissie positieflijst*), som består av oberoende forskare.

Bedömningsramen skickades till representanthuset av den dåvarande ministern för jordbruk, natur och livsmedelskvalitet 2020 (parlamentariska dokument II 2019/2020, 28286, nr 1085).

Bedömningsramen bygger på riskfaktorer för djurs välbefinnande och fara för människor. Riskfaktorerna är grupperade i följande kategorier: personskada, människors hälsa (zoonoser), födointag av djuret, användning av utrymme/säkerhet för djuret, djurets termoreglering och sociala beteende. Vetenskapliga källor användes vid bedömningen av djurarterna. Detta innebär att

¹ Se EU-domstolens dom i mål C 219/07, *Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers VZW och Andibel VZW mot Belgische Staat*.

listan har en gedigen vetenskaplig grund. Djurets egenskaper och behov är utgångspunkten, inte djurhållarens förmåga att hantera djuren.

För bedömning av däggdjursarter upprättades en expertkommitté för husdjurs- och hobbyförteckningen [*Adviescollege huis- en hobbydierenlijst*]. Denna expertkommitté består av oberoende forskare. Kommittén har bedömt fler än 300 däggdjursarter med hjälp av bedömningsramen. På så sätt har den indelat de bedömda djurarterna i sex riskklasser, riskklasserna A till F. Indelningen i riskklasser återspeglar djurhållningens komplexitet och utgör den vetenskapliga grunden för huruvida djurarter ska tas upp i förteckningen över husdjur och hobbydjur. Ju högre riskklass (F är den högsta, A den lägsta), desto större komplexitet i djurhållningen när det gäller riskfaktorer som ska beaktas av djurhållaren.

Kommittén rekommenderade² att inkludera djur i riskklasserna A, B och C i förteckningen. Riskklass C innebär att innehavaren måste ta hänsyn till två av de fem riskkategorierna. Kommittén anser att detta är godtagbart. Dessutom rekommenderade kommittén att tama djurarter bör föras upp på förteckningen, delvis på grund av att människor har mer erfarenhet av att hålla dessa djur, att det finns fler möjligheter att hålla dem och att djuren genetiskt har förändrats på ett sådant sätt att de är anpassade till att leva tillsammans med människor. Ovanstående gäller 29 djurarter.

För vissa däggdjursarter finns det inte tillräckligt med vetenskapliga belägg för att göra en ändring. Dessa arter omfattas åtminstone av riskklass D, och kan därför inte föras upp på förteckningen. Det enda undantaget är arten *Eliomys melanurus*. Denna art omfattas åtminstone av riskklass C. Eftersom det inte är vetenskapligt belagt att denna art tillhör de högre riskklasserna D-F ingår den också i förteckningen. Om tillräcklig vetenskaplig information finns tillgänglig i framtiden kan arten bedömas fullständigt. Detta gäller för övrigt alla djurarter. Nya vetenskapliga insikter innebär att förteckningen är ett dynamiskt dokument.

På grundval av detta yttrande har jag beslutat att föra upp de 29 arter som föreslagits av expertkommittén samt *Eliomys melanurus* på förteckningen över husdjur och hobbydjur. Artikel 1 i detta dekret innehåller bestämmelser om benämning av arter.

4. Undantag

Från och med den tidpunkt då förteckningen träder i kraft ska det vara förbjudet att hålla arter av däggdjur som inte finns med i förteckningen.

Det finns dock fall där det på grund av ärendets natur är nödvändigt att tillfälligt eller på annat sätt hålla djur av andra arter än godkända arter. För dessa fall föreskrivs ett undantag från förbudet (artikel 2).

Ett undantag föreskrivs för att hålla europeisk dovhjort (*Dama dama*) och kronhjort (*Cervus elaphus*) (punkt a). Dessa hjortarter hålls huvudsakligen i hjortparker. Det finns en lång historia av att hålla rådjur i hjortparker i Nederländerna. På grund av det sociala värdet av hjortparker, i kombination med den storskaliga hjorthållningen, föreskrivs ett undantag för hållande av dessa djur.

² *Adviescollege huis- en hobbydierenlijst, "Zoogdieren Beoordeeld: Het biologisch fundament voor de Huis- en Hobbydierenlijst zoogdieren"*, bilaga till parlamentsdokumenten II 2021/22, 28286, nr 1260).

Det finns också ett undantag för veterinärmetoder (punkt b), djurparker (punkt c), vilthägn med miljötillstånd eller skräddarsydda bestämmelser för flora och fauna i enlighet med miljö- och planeringslagen och förordningen om miljöverksamhet, som uppfyller kraven i bilagan till policyregeln om kvalitet och skydd av djurarter (punkt d) och anläggningar för omhändertagande där djur hålls på uppdrag av ministern för jordbruk, natur och livsmedelskvalitet och som uppfyller bilagan till policyregeln om kvalitet och skydd av djurarter (punkt e).

Det ska noteras att när det gäller anläggningar för omhändertagande av tamdjur kan dess tamdjur fortfarande hållas fram till ikraftträdandet av detta dekret, men endast fram till dess. Det är dock möjligt att ansöka om undantag enligt djurlagen från förbudet att hålla däggdjur som inte är upptagna i förteckningen. På så sätt kan de ta emot djur som till exempel har beslagtagits och som inte omfattas av övergångslagstiftningen. Detta undantag ska omfattas av de villkor som anges i bilagan till policyregeln om djurarters kvalitet och skydd.

Ett undantag föreskrivs också för laboratoriedjurcentraler och uppfödare som arbetar för dem, som innehar en anläggningslicens enligt artiklarna 2 och 11a i djurförsökslagen (punkt f) och för handlare och transportörer av djur av arter som inte får hållas i Nederländerna (punkt g). De får transportera dessa djur till och från en nederländsk hamn eller flygplats. För detta ändamål får de också hålla djuren i Nederländerna i högst fyra arbetsdagar, eller så länge som det är nödvändigt för utfärdandet av ett officiellt intyg i enlighet med artikel 87 i förordning (EU) 2017/625, för att t.ex. slå samman eller dela upp olika grupper med olika ursprung eller bestämmelseorter. Underlåtenhet att tillåta detta betraktas som ett otillåtet handelshinder eller en åtgärd med motsvarande verkan. Dessa fall var också undantagna från den tidigare positiva förteckningen (bilaga 2, tabell A, punkterna c-g i den tidigare förordningen om djurhållare). Dessa undantag har fortsatt, utan ändring i sak.

Dessutom föreskrivs ett undantag för personer som i en nödsituation transporterar djur. Detta kan omfatta transport av ett skadat djur till en anläggning för omhändertagande (punkt h).

I ett undantag föreskrivs dessutom övergångsrättigheter för personer som vid tidpunkten för förteckningens ikraftträdande har ett djur av en art som inte finns med i förteckningen (artikel 3). De får hålla det djuret tills det dör. Detta gäller även för unga djur som är gravida när förteckningen träder i kraft. Även om dessa djur överförs till en annan djurhållare, får de fortfarande hålla dem tills de dör. Det krävs dock att djurhållaren, och därefter eventuella efterträdare, kan visa att djuren hölls innan förteckningen trädde i kraft, eller att de är avkommor till ett moderdjur var dräktigt vid den tidpunkten. Exempel på styrkande handlingar är ett chip, inköpsbevis, en gammal veterinärräkning eller ett djurpass. Exempel på styrkande handlingar som inte är tillräckliga är vittnesuttalande från familj, vänner eller grannar, eller ett foto utan datum.

Villkoret för undantaget kräver dessutom att de berörda djuren inte fortplantar sig. *Fortplantning* avser hela processen att ta hand om avkomman, inklusive graviditet. Det är upp till djurhållaren att besluta vilka åtgärder som är lämpligast. Detta gäller t.ex. preventivmedel, att hålla han- och hondjur åtskilda, sterilisering och kastrering (kemisk eller på annat sätt).

Upprättandet av förteckningen över sällskapsdjur och djur som hålls för hobbyändamål påverkar också den så kallade husdjursförteckningen. Enligt artikel 2.3.1 i djurlagen är det förbjudet att hålla djur vars arter inte har utsetts som

husdjur enligt allmän förvaltningsordning. Berörda djurarter anges i artikel 2.1 i förordningen om djurhållare, jämförd med bilaga 2 till detta dekret. För däggdjur anses förteckningen över husdjur vara en undergrupp till förteckningen över sällskapsdjur och djur som hålls för hobbyändamål. Om en art inte finns med i förteckningen över sällskapsdjur och djur som hålls för hobbyändamål bör djur av denna art inte hållas, inte heller för husdjursändamål. Vad gäller djurarter som tidigare tagits upp i husdjurförteckningen, men som inte finns med i den nya förteckningen över sällskapsdjur och djur som hålls för hobbyändamål, innebär detta att djur av dessa arter inte längre får hållas som husdjur. Detta gäller särskilt dovhjort, kronhjort och, på grundval av ett undantag, dromedarer.

För företag där hjort av en eller båda dessa arter eller dromedarer hålls i syfte att producera animaliska produkter föreskrivs undantag från förbuden i artikel 2.3.1 i djurlagen. För hjortdjur av ovannämnda arter följer detta av det ovannämnda totala undantaget från förbudet mot djurhållning. Undantaget gör det fortfarande möjligt att hålla dovhjort och kronhjort som husdjur (artikel 4.1). Vad gäller uppfödning av dromedarer som husdjur innebär detta att endast de befintliga berörda företag som tidigare beviljats undantag kan fortsätta att bedriva sådan verksamhet (artikel 4.2). Eftersom undantaget för uppfödning av dromedarer på husdjursförteckningen endast gäller befintliga fall, gäller undantaget till dess att verksamheten har upphört. Om verksamheten överlåts ska undantaget fortsätta att gälla, eftersom det fortfarande är samma befintliga verksamhet.

För att undvika missförstånd och av säkerhetsskäl för djurhållare av dovhjort och kronhjort föreskrivs i artikel 4.1 även ett undantag från förbudet mot att hålla dovhjort och kronhjort i djurparker utan tillstånd. I synnerhet kan hjortparker, där djuren går utomhus och är synliga för alla, vilket innebär att de visas upp, klassificeras som djurparker (artikel 4.2.1 i förordningen om djurhållare). Det är dock inte nödvändigt att djurhållaren har djurparkstillstånd.

5. Regelbörd, genomförande och efterlevnad

Detta dekret påverkar regelbördan för medborgarna. I ett undantag föreskrivs övergångsrättigheter för personer som vid tidpunkten för förteckningens ikraftträdande har ett djur av en art som inte finns med i förteckningen (artikel 3). Det krävs dock att djurhållaren, och därefter eventuella efterträdare, på ett övertygande sätt kan påvisa att djuren hölls innan förteckningen trädde i kraft, eller att de är avkomma till ett moderdjur som var dräktigt vid den tidpunkten. Efterlevnaden av denna bevisbörd förväntas inte medföra några kostnader för djurhållarna, eftersom de fritt kan välja sätt att visa detta och använda de uppgifter som de redan har tillgång till. Det kan dock uppstå kostnader för att förhindra att de berörda djuren fortplantar sig. Dessa inkluderar preventivmedel, hålla han- och hondjur åtskilda, sterilisering och kastrering (kemisk eller på annat sätt). Kostnaderna för dessa åtgärder varierar kraftigt och beroende på djurart. Till exempel kan kastrering av en liten gnagare kosta runt 100 euro medan sterilisering av ett större djur kostar 300–650 euro. Rådgivande nämnden för regelbörd beslutade att inte avge något formellt yttrande om förteckningen över sällskapsdjur och djur som hålls för hobbyändamål. Effekterna på regelbördan är inte betydande.

Den nederländska myndigheten för livsmedels- och konsumentprodukters säkerhet (NVWA), den nederländska näringsmyndigheten (RVO), den nationella djurskyddsinspektionen (LID), polisen och åklagarmyndigheten uppmanades att se över ändringarnas genomförbarhet och verkställbarhet. Resultatet av översynen omfattade undantagen från förbudet mot att hålla djur av arter som inte anges i

detta dekret. Efter synpunkterna under granskningen har ett undantag lagts till för transport av sjuka eller skadade djur. Undantaget för anläggningar för omhändertagande har också anpassats så att anläggningar som tar in djur som för närvarande får hållas men som inte finns med på förteckningen över husdjur och hobbydjur, kan omfattas av ett undantag så att de kan fortsätta att ta in dessa djur, även om djuren inte omfattas av övergångslagstiftningen.

6. Anmälan

Upprättandet av förteckningen över sällskapsdjur och djur som hålls för hobbyändamål, tillsammans med det lagstadgade förbudet mot att hålla djur av arter som inte ingår i förteckningen, begränsar den fria rörligheten för varor inom Europeiska unionen. Därför har ett utkast till detta dekret anmälts till Europeiska kommissionen som en teknisk föreskrift för att följa Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (kodifiering) (EUT L 241). Enligt Nederländerna är denna begränsning motiverad mot bakgrund av ovannämnda rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Detta beror på att begränsningen införs på grund av att den är nödvändig för att skydda människors och djurs hälsa och människors liv och för att den står i proportion till det eftersträfvade målet. En mindre långtgående reglering, såsom att tillåta djurhållning av dessa arter med tillämpning av djurhållningsregler, skulle inte vara ett alternativ eftersom det omöjligt att på förhand avgöra om en djurhållare uppfyller eller kan följa de regler om uppfödning som ska fastställas. I detta avseende bör det noteras att valet av arter för upptagande i förteckningen grundar sig på objektiva och icke-diskriminerande kriterier (se avsnitt 3) för att avgöra om en art är lämplig att hållas av människor.

Vad gäller proportionalitet konstaterar domstolen att det i dekretet föreskrivs ett antal undantag från förbudet mot att hålla djur av arter som inte finns med i förteckningen. För transport av djur utomlands beviljas således ett undantag från förbudet mot djurhållning (artikel 2 g) med ett övergångsundantag för befintliga fall (artiklarna 3 och 4). Det är också tillåtet att hålla djur av arter som inte ingår i förteckningen i undantagsfall där vikten av att hålla dessa djur väger tyngre än vikten av att skydda människors och djurs hälsa och människors liv, till exempel i nödsituationer där djur i nöd är inblandade.

7. Ikraftträdande

PM